

Szerkesztőség
és
kiadóhivatal:

Jászberény, III. ker.,
Szentháromság-tér 3.
hova a lap szellemi
részét illető közlemé-
nyek, valamint az elő-
fizetési és hirdetési
díjak küldendők.

JÁSZ UJSÁG

KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI LAP.

Előfizetési ár

helyben:

Egész évre . . . . . 8.— K
Félévre . . . . . 4.— K
Negyedévre . . . . . 2.— K

vidéken:

Egész évre . . . . . 9.— K
Félévre . . . . . 4.50 K
Negyedévre . . . . . 2.50 K

Egyes szám ára
10 fillér.

Felolós szerkesztő:

BELEZNAV LÁSZLÓ.

Megjelenik vasárnap és csütörtök
reggel.

Szerkesztő és lapigazgató:

DARÁNYI FERENC.

Egészségügyi szemle.

Vármegyénk tisztí főorvosa: *Lenk* Gusztáv közegészségügyi szemlét tartott kedden Jászberény városában is és pedig azon alkalomból, hogy a *köztisztaság fenntartása* tárgyában kiadott 64610 1911 VII, d. B M számu körrendelet alapján a vármegye alispánja által a helyhatóságokhoz intézett körrendelet mekint végrehajtatásának szigorú fogamatbavételét ellenőrizzé.

A folyton riasztó kolera- és epidémia rémének ellensúlyozására történő ezen intézkedés, rendszerű volta mellett kell, hogy megkapja figyelmünket akkor, amidőn a kolera-vesztől valő félelem és alkalmi ovattosság nélkül is bizony sok javítani való van az egyes városok és községek közegészségügyi állapota terén.

A megyei tisztí főorvos által most kontrollírozott közegészségügyi rendelet taxatív felsorolja azon kötelesegeket, melyeket a közegészség-

ügyihatóságoknak és közegeknek nem csak vész idején, de a köztisztaság érdekében állandóan be kell tartani.

A hívott befügyminiszteri rendelet szerint:

„megvizsgálándók az utcák, utak, a köz-helyeken készített vagy lefektetett csatornák, árkok, folyókák, a nyilvános és nem nyilvános illemhelyek, — s időszakonkint fertőtlenítendők. Az egészségügyi rendszabályok fogamatosítása végett megvizsgálándók az összes középületek, vendéglők, szállodák, kocszmák, iskolák ovadók, gyárak s ezek udvarát és különösen árnyékszékeit, az utóbbiak naponta fertőtlenítendők.”

Majd aztán:

„Különösen ellenőrzendő továbbá az áruba bocsátott élelmiszerek tisztasága és romlatlan volta. E végből a mészárszékek, hentesüzletek, tejárusító üzletek (helyeket) a gyümölcs és zöldségárusokat s általában a piacot gyakori vizsgálatokkal kell ellenőrizni.”

Ezek után a hivatkozott körren-

delet szigorá kiterjed a szemét és hulladékgyűjtő helyek tisztántartására, továbbá tiltja az *udvarokbani trágya* rakományokat.

A fenti tilatom, illetve intézkedési pontok ellenkezőjei a mi városunkban nyilvánvalók. A város polgármestere a körrendelet hatáskörű utóiratában szigorú felhívást intézett közegészségügyi, közegekhez hogy hol köztisztaság és közegészségügy ellenes dolgokat tapasztaltnának esetlő estre jelentésk ügy ő hozzá, mint a rendőrkapitányhoz, kit egyben figyelmeztet, hogy a legnagyobb szigorúsággal járjon el, mert *személyesen* is fogja ellenőrizni,

Nos hát ez helyes és örvendetes s így a közérdekek nekünk is köteleességünk leend az esetek nyilvánosságra hozatalával a nagyon is szükséges közegészségügyi javítás munkájához hozzájárulni.

Uj világ kezdődik!

— A Jász Ujság eredeti tárcaja —

Uj világ kezdődik . . . Minden erjed-poshad
Ott hol szabadság nincs, a hatalom roskad;
Lázong a föld népe megrázkodik, s tőle
Csak ugy ludbörözik a sok nagyur bőre.
Távolban közelben: egyre csak az járja:
Caesar a rabslólgád szabadságt várja!
Megrezzén a föld is, ílyet régen hallott
— Kiváltképp csodálja a kis portugailot —
Mi ütött a korhoz, honnan jöt az eszme?
Mely a nép szívétől hogy végeké kiveszne,
A hatalom karja századokon átal
Keréket, karóval, golyó s bitófával
Igyekszék kiverni. — An sikert nem ért el.
S csak ugy bolondjára folytatott sok vértet
Mi ütött e korhoz, hogy a sok megrögzőt
fatafista néphe új eszme költözött?
Hogy van, hogy egy kispér királyt ölt meg
[épen,
Mert nem adta meg azt, mit kért tőle szépen?
Hogy van, hogy az ősi elzárkózott Khina
Alkotmányért harcát szinten mostan vivja?
Ugy lesz talán, hacsak nemcsalódk benne,

Hogy az régtől fogva benn a légben lenne;
S valamint a pestis ki-ki tör egyzerre,
S elterjed hirtelen nyugatról keletre,
Ez is ugy terjedt el a futó tűz gyanánt,
S meg szerzi a népnek azt amit hön kívánt.
Pancsova 1911 Junius hó 10-en

Halmay Mária

A nyaralás.

Maholnap aktuális a kérdés: Mi tesz a nyaralással? Beszéljünk csak róla. Ugyan mi lenne a világból nyaralás nélkül? Rut szibarita víz. Élni és nyaralni kell! Drága a lakás! Legjobb, ha a hus! Legjobb, ha az ember nem eszik Egezen hus. És ha menekül a drága lakásból, akkor olcsó nyaralóhelyet keres. Ia drága a hus, odamegy nyaralni, ahol bosszusággal, urhatnamsággal és cifra nyomorusággal is jóllakik az ember.

No persze! Ha már minden drága, legalább nyaraljunk. Hiszen ez olyan könnyű! Széltében, hosszában híreszteljük, hogy a Tátrában nyaralunk. Nem muszáj odamenni, elég ha azt hiszik a jóbarátaink és ismerőseink, hogy a Tátrában vagyunk, Hadd pukkadjanak meg az irigységtől.

Menjünk aztán valami kis faluba, ahol jó a levegő, olcsó a lakás, friss tej és sokat lehet sétálni az aranykalászos táblák mellett.

De mielőtt mennék, ne feledjünk el vinni vagy harminc darab levelező-lapot. Cimezzük meg minden ismerősünknek s küldjük egy kovertben a tátralomnici postára, eszedzünk benne tisztelettel, hogy a postamester legyen kegyes onnan expedálni a mi kedves és pukkadozó ismerőseinknek.

Na ja! Fő a pukkanás, hogy azt higgyék, milyen nagyszerűen mulatunk és szórakozunk a Tátrában. Azáltal pedig pihenjük ki magunkat talun. Szívjuk a tiszta, szabad levegőt igyunk tejet, együnk tojást. Olcsóbból kiált és aztán hazajövünk üden rózsis színben, vastagodva egy pár kőval.

Aztán ne feledjünk el beszélni róla itthon sokat. Fűnek-fának!

— Milyen nagyszerű az a Tátra! Se nem Mátra! Se nem Fáttra! De a Tátra!

Jövöre, ha az lsten éttet bennünket, ujra így nyaralunk. Hát nem igaz? Mert ha nem teszék is így, nyaralni okvetlenül kell!

Megyei és városi újság.

— Egészségügyi vizsgálatok.

Dr. Lenk Gusztáv vármegyei tisztí főorvos kedden a városi rendőr kapitány és városi tisztí főorvos közbenjöttével közegészségügyi vizsgálatot tartott a hét folyamán városunkban, mely alkalommal az iskolák, szállodák, kocsmák és más közhelyeken tartott türezt vizsgálatot.

— **Adókievítés.** A harmad osztályú kereseti adókievítő bizottság jászberényi közrete Merki János elnöke alatt hétfőn és hó 12-én kezdte meg a városközháza nagytanács termében a kivétési munkálatait. A bizottság tagjai: *Balogh Sándor* nyug. főszolgabíró, *Eigen Pál* földbírtokos, *Schwarcz Herman* kocsmáros és *Lehner Ármin* kereskedő. A kincstári előadó *Kádás László* p. ú. tükár, A kivető bizottság 12-én Alattány, 13-án Jászdózsza és P. Monostor, 14-én Jánosida községek adóját tárgyalta. Holnap 16-án és 19-én Jászládány kerül sorra.

— **Városi közgyűlés.** Jászberény város képviselőtestülete és hó 19-én rendkívüli közgyűlést tart, melynek érdekesebb tárgyai lesznek: a polgármester javaslata a városi tisztelbeli tisztí ügyész munkaköre és javadalmazásának megállapítása tárgyában; — a pelei tanya földek haszonbérleti ügyében a miniszter határozata; — a városház kibővítési munkálataira beérkezett ajánlatokra nézve a városi tanács javaslata; — *Pray Hugó* városi pénztáros szabadságiránti kérvénye; végül a vadászati jog bérletére vonatkozó szerződések feletti intézkedés.

Emlékközeleplezés.

— A Jász Ujság tudósítása —

„E házat a katolikus szellem élet-rentartására hagyományozta dr. Orbay Antal vármegyei főorvos, igaz magyar, minden nemes ügynek lelkes pártfogója.”

Ezt a mindent magyarázó sorok bevéssével emlékköveket helyezték be és leplezték le a helybeli központi kat. kör nagyköhid felőli falazatában szombaton délután inopozns ünnepség keretében.

A lelkes utókor szépszáma és szintiszta intelligens gyűlekezete járult kötelességgel a nemes szívű s a jászokat annyira szerető alapító emlékének méltó megörökítéséhez.

Szombaton délután 1/2 7 órakor a kör-helyiség nagyerőben egybegyűlt intelligens közönség jelenlétében *Erdős András* plebánus, a kör egyházi elnöke méltaita szép és melegsztavakban a kör alapítójának egyéniségét és nemes tettét, örömeinek adott kifejezést, hogy a magyar kultúra alapkövet képező keresztény hitélet előmozdításának mozgalmában épen a város közönségének szellemi előkelősége kívánt részt venni, majd pedig felkérte dr. *Víznekly Béla* vármegyei lb. főorvos, kőri tagot az emlékbeszéd megtartására, aki általános figyelem között a következő emelkedett hangon beszédet tartotta:

„Mélyen tisztelt Tagtársaim!

Midőn körünk választmányja mult évben elhatározta, hogy körünk alapítójának, néhai dr. Orbay Antalnak emlékét az épület falán táblával jelöli meg, örök hála-jának nem csak a mi, hanem a város minden kat. lakójának szívében érzelt jelt akarta a nyilvánosságnak tudomására hozni.

Azt akarta, hogy mindenki, aki e házba jön, vagy mellette elmegy, folyton gondoljon a nagyelkü adományozóra, s nevé a márvány tartósságával, a csillag aranybetűk pedig fényükkel hirdessék hosszú évezredekben át, a késői utókorak. A tábla készítésén áll várja hogy ráhelyezzük a tavasz illatos virágiból font koszorút, de mielőtt ezt megteesszük, idézzük lelkünk elé a boldogult életet s képmásával szemközt állva, méltassuk tündökölő jellemét.

Mint t. halgatóim tudják, Orbay Antal bölcsője nem a jász földön ringott. A Jászkun-területék fizikusaként került Jászberénybe, hol orvosi hivatását gyenge fizikuma dacára fáradszaton buzgalommal teljesítette. Teste törékenységet pártalan emberszeretettel pótolta. Ismerte őt a város apraja nagyja s a „kisdoktor”, mint hogy a nép szeretve hívta, jó formán minden háznak intimsa lett. Ő is megszerette e várost, s midőn a jászkun-területék megszüntével e vármegye székhelye Szolnok lett s innen mint vármegyei főorvos oda költözött, továbbra is megtartotta ragaszkodását s érzelmet Jászberény iránt.

A Jásznép iránti mélyesége szeretete s lelke nemesességére mutat, hogy élete itt töltött idejét nem sorozta azon emlékek közé, melyekre, sajnos, már amnyin innen elföltözött s hosszú időkön át itt élt polgártársunk oly gyorsan a feledés fájóulát borította! Ő is megtehette volna, hogy elválna ismerősöitől, barátaitól, pénzre téve itteni vagyonát, bucsut mond örökre e városnak és semmi nyomát nem hagyja hátra az itteni működésének. Annál könnyebb lett volna ez neki, mert mint említetttem, sem ő, sem családja nem innen eredtek.

De ő nagy szorgalmával szerzett vagyonát nem végcélként tekintette, hanem eszköznek arra, hogy Jászberény iránt érzett háliját nagyszerű alapítványával megmutassa.

Ezek közé tartozik e nagyértékű házának katolikus célokra való hagyományozása is.

Elesen látó szeme, észrevette, hogy a különböző társadalmi osztályok különválva gyengék s a legerősebb egyesítő kapcsolát a választ ismerte fel, gondolván, hogy a buzgó jász nép az ő házat legjobb célra: lelke művelésére s ösztönzésére megerősítésére fogja felhasználni. Az ő akarata beteljesedett, egykori hajléka e város katolikus polgárainak találkozó helye, hol mindenki megtalálja lelke feloldulását s honnan nem egy, a köziót szolgáló, eszme indult ki s fog még kiindulni.

Tisztelt Uraim! Orbay Antal életéből megtanulhatjuk vallásunk szeretetét, a munkakedvet, a takarékoságot s az önzetlenséget. E szép erények három eszéjében bővelkedik a jász nép kell, hogy megtanulja a negyediket is. Nincs szebb törek-

vés, mint munkálkodni nem csak magunk hanem az emberek nagy összességének javára s eszmével, tettel vagy anyagi eszközökkel előmozdítani a közjót.

Ezt a népet az Isten megáldotta földi jókkal, akadion köziük több oly nemes lélek, minj amilyen Orbay Antal volt, hogy maradóan emlékét ne csak családja, kortársai, hanem egész nemzedékek megőrizték. Városunkban vannak oly kulturális és humánus intézmények, melyekre nagyon ráfér a fejlesztés. Ha akad több hozzá hasonló emberbarát, városunk jelentősége és lakói tekintélye gyorsan emelkedni fog.

Most pedig miután hódítottunk az ő emlékének, ösztönben hívom, hogy szelleme hassa át e kör minden tagjának lelkét minden időközön át; mint a vallás, szeretet és egyetértés hajléka, alapítója neve pedig mindaddig tündököljek e házon, míg az anyag, melyből összerakva lett, szét nem mlílik.

Tiszteljük meg felállással emlékét s kívánjuk, hogy csendes legyen nyugalma s köztünk örökké élő emlékezte.

A beszéd elhangzása után hatalmas „éjejn” zugott fel s az emlékövet koszorúval vonták be.

Az emlékö levelezése után versenykuklítás és este táncmulatság zárta be a kör családias házi ünnepét.

Végül megkell említenünk, hogy az izléses szép aranyvesztű emlékkövet *Csák István*, kőri tag teljesen díjtalanul állította ki.

Jászteleki ünnepleések.

Az a két tisztelremelő s a közseretben álló vezériféltő, akik közel 4 év-tized óta állanak testvérközségünk élén s a baráti megértésnek, szeretetnek s az önzetlen közérdekű munkálkodásnak ritka szép példáját nyújtják a jászoknak, sőt az egész váumegyének, — a legfelsőbb helyen is méltóknak találtattak az igaz érdemekben gazdag szép élet és közvekenység által provokált kitüntetésekre. *Farszky Ferenc* plebános c. kanonokszággal, *Gumbrth János* főjegyzőt arany érdemkereszttel díszítette föl a király.

Ezen öröndetes alkalomból a derék jászközség méltó ünneplezésben részesíti t. hó 20-án, kedden egyházi és világi öz vezérőt: melyben értesüléseink szerint váremyünk főispánja, *Horthy Szabolcs* dr. is, mekülönben városunk nagyszámú vezető egyénei intelligenciánk s az egész jászág részt fog venni.

A templomi istentisztelettel kezdődő s a községháználolytatódó kedves ünnepleésnek ünneple lakoma lesz a befejezője, amelyre már iddíg is nagyon sokan jelentették be részveletüket az ünneplek tisztelői, baráztai az egész megyéből. By irányu jelentkezéseket Imrik László jegyző-höz lehet intézni: A jász testvérközség örömnapijára lapunk alkalmi tudósított küld.

HA OLCSON ÉS JÓ SIKERREL AKAR HIRDETETNI, FORDULJON A JÁSZ-UJSÁGHOZ

Eladó

egy jóminőségű alig használt
csizmadia tűzőgép II. kerület,
Szarka-utca 21. számú házban.

Udvari sör!

Udvari sör!

Legkifünőbb gyárt-
mány a hazai sör-
rök között. Kapha-
tó állandóan, fris-
: sen csapolva a :

Lehel-
szállodában.

Udvari sör!

MAGYAR BREVARIUM.

Egyházi szolozsma a Bold. Szűz, az a-
postolók, vértanúk, hitvallók és szűzek
ünnepeire és a hivatott emlékére.

A szent szolozsma az Egyháznak leg-
őbb és leglángosabb imádsága, melyet a
legfőbb szentek szereztek s melyet
semiféle költészet felhívni nem tudott.
Tizenhét évszázad óta a szent szolozsma-
ban találtak szentjeink legfőbb örömeiket és
sok szent mondja, hogy a szolozsma vég-
zetkor az angyalok is velünk imádkoznak,
mivel ez a kat. Egyház hivatása, köte-
se imádsága kezdet óta. E lélekemelő blun-
szok, szent beszédek és értekezések magyar
nyelven most jelennek meg. Megrendelhető
5 koronáért. „A Kereszt” kiadóváltványban
Budapest, III. kerület, Nád-utca 1. szám.

Lapelárusítók sürgősen
keresetnek PESTI PÉTER
könyvnyomdájába.

A kat. Sajtóegyesület levélzáró-bélyegeinek új sorozata

már megjelent és kapható!
12 különféle kép!
4 színváltozat!

Megrendelhetők: a Kat. Sajtó-
egyesület központi irodájában:

Budapest, Ferenciek-tere 7.
V. lépcső, I. emelet.

1 ív (120 db) ára 2.40 H. 1 db 2 fill.

A legkisebb mennyiség, melyet
postán bérmentve küldenek, fel-
ír (60 db) ára 1.20 K.

Rendeljen befűlő utványon és
jeljeze, hogy levélzáró-bélyeget
kíván!

A pénz előre beküldendő!

Hitel nincs! Hitel nincs!

Vásárolja és terjessze e
bélyegeket!

PÁRTOLJUK

a kat. sajtóegyesületet!

Az egyesület célja a kat. napi
sajtót és jóirányú irodalmat föl-
lendíteni, versenyképesé tenni és
a legszelebb körben elterjesz-
teni. E végből szellemi és anyagi
erőket mozgósít, a kat. tár-
sadalmat szervezi és egy nagy
sajtótánc létesítésére törekszik.

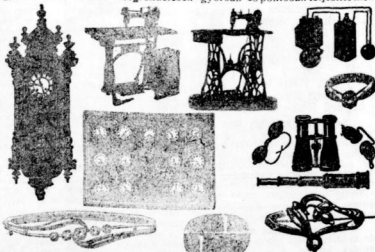
Tárgya lehet minden keresztény
férfi vagy nő — a rendes tag
felvételként legalább 1 K (vagyis
egész évre 2 K) tagdíjat fizet. —
A jötevő tagok sorába tartozik
aki éventén legalább 10 kor-
nával járul az egyesület céljai-
hoz. — Alapító tagként szere-
pel az, aki egyszerre (vagy
részletekben 2 éven belül) leg-
alább 200 koronát ád az a mag-
sasztos célra. — Dísztag címe
illeti meg azt, aki legalább 1000
K összeget adományoz a sajtó-
alap javára.

Központi iroda: *

Budapest,

Ferenciek-tere 7, V. lépcs. I. em.

»PFAFF«
varrógép villanyerőre!!! Legelő és legértőbb
világos Gránék 3 fillet fogyaszt óriási munkaképe-
ségűvel! Többet dolgozik, mint 10 más fajta varró
gép. Bebizonyított dolog és ami fő, minden áradáság nélkül. — Ajánja
zajtalan és könnyűjárású Singer-Central-Bobbin karika-
jós-balkaros varrógépeit hazi
és ipari célokra. Nagy rakítási tart arany- és
ezüst dísz tárgyakból, melyek
mezüstmentesből, ékszerék, evőeszközök- és
ajándékoknak igen al-
kalmak. Ugyisint üveg- és porcellánruka
kültönlegességek, szem-
üvegek és hőmérők nagy választékban. Elvállja toronyórák fel-
állítását és javítását, fal-
álló, inga-, omega- és tűzszórók nagy rakta. Európa összes gyá-
rainak varrógépeiből nagy rakítást tartok, s így a varrógépek legof-
csóbban nálam szerezhetők be. — Műhímez és applikáció munkáit in-
gyen tanítom. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítettek.

Spekonya Lajos

PLATTA ANTAL UTODA
órász, ékszerész és mechanikus
a Jászberényi Nép-
bank épületében.